

DISSENY I ART CONTEMPORANIS

María García Ruiz

Professor Responsable: María García Ruiz

Grup: 1,2,101,102,201,202

Codi: 200655

Crèdits: 6 ECTS

Curs: 3

Semestre: 1

Tipologia: Obligatoria

Matèria: Cultura del Disseny

Horaris:

Grup	Horaris	Professor
1	08:30 - 10:30	María García Ruiz
2	13:15 - 15:15	María García Ruiz
101	10:45 - 11:45	María García Ruiz
102	10:45 - 11:45	María García Ruiz
201	12:00 - 13:00	María García Ruiz
202	12:00 - 13:00	María García Ruiz

Eina Centre Universitari
Fundació Eina
Disseny Art Barcelona

Passeig Santa Eulàlia 25
08017 Barcelona T+34 932 030 923
info@eina.cat www.eina.cat

Índex de la Guia Docent

Presentació de l'assignatura

Recomanacions

Continguts

Metodologia

Avaluació

Bibliografia i Recursos

Resultats d'Aprenentatge

Presentació de l'assignatura

Breu descripció:

Assignatura de tercer curs que ofereix una visió panoràmica de les interseccions entre disseny, art i arquitectura a la segona meitat del segle XX i principis del segle XXI. Suposa, doncs, la continuïtat de l'assignatura Història de l'art i del disseny moderns de segon curs i s'articula amb Últimes Tendències del Disseny de quart.

Es proposa explorar tota una constel·lació de pràctiques, moviments i debats, parant especial atenció a aquelles escenes que han produït noves reconfiguracions formals i conceptuals entre les disciplines proposades.

Objectius Formatius:

Conèixer la història recent del disseny, de l'art i de l'arquitectura en relació amb el context històric (social, econòmic i tecnològic) de la segona meitat del segle XX i principis del segle XXI.

Reconèixer les principals innovacions i controvèrsies d'aquest període que han donat forma al camp del disseny, tal com ho entenem avui.

Relacionar els debats sobre el disseny, l'art i l'arquitectura del període estudiat amb les problemàtiques actuals.

Desenvolupar una capacitat analítica i crítica sobre casos d'estudi concrets, de disseny, d'art i d'arquitectura, que puguin incidir en les metodologies projectuals de l'estudiantat.

Recomanacions

És recomanable, encara que no obligatori, haver realitzat l'assignatura de segon curs Història de l'art i el disseny moderns.

Per superar l'assignatura es recomana atendre els requeriments específics de cada activitat avaluativa, que poden incloure la prohibició de l'ús d'assistents virtuals o de qualsevol tipus d'intel·ligència artificial.

Es recomana evitar l'ús d'aparells mòbils durant les sessions plenàries per afavorir l'atenció.

Continguts i Metodologia

Breu descripció:

El temari de l'assignatura s'articula a través de cinc "escenes" singulars on es donen sinergies, tensions i transvasaments entre disseny, art i arquitectura. Aquestes escenes serveixen per fixar un punt de partida a partir del qual s'exploraran tota una sèrie de pràctiques, debats i moviments relacionats amb les obertures que proposa l'escena i que alhora la porten més enllà dels límits històrics.

ESCENA 1: Funcionalisme i derivades. Escola d'Ulm, Gute Form. Estil Tipogràfic Internacional. Disseny escandinau. Bel Design (Itàlia). Good Design (EUA). Disseny espanyol i català.

ESCENA 2: Contra el funcionalisme. Asger Jorn i el Moviment Internacional per a una Bauhaus Imaginista. Ho informe, el treball de la imaginació, topologies. Internacional Situacionista, maig del 68. Arquitectura radical i antidisseny. Art feminista.

ESCENA 3: Art as design, design as art. Dissenyadors com a artistes, artistes com a dissenyadors. Pop: des d'Independent Group fins a Warhol. Minimalisme: una altra concepció de l'espai. Art conceptual. Cap a un art de l'ambient.

ESCENA 4: Learning from Las Vegas. Postmodernisme i cultura popular. Dimensió comunicativa de l'arquitectura i del disseny. Altres cultures / altres epistemologies.

ESCENA 5: Apunts per a la contemporaneïtat. Ecologies i evidències. Víctor Papanek i el disseny per a un món real. Arquitectura forense. Droog. Disseny global i disseny del medi. De la "història del disseny" als "estudis del disseny".

Metodologia docent:

La metodologia docent consisteix a combinar per una banda classes anomenades magistrals amb el grup en plenari i per altra banda seminaris amb grups més reduïts on treballar l'aplicació de continguts així com la investigació autònoma sobre la història del disseny.

Es fomentarà el treball autònom de l'estudiantat fent sessions crítiques de seguiment dels treballs proposats a les sessions de seminari.

Activitats formatives:

Classes magistrals: exposició dels continguts del temari amb suport visual i audiovisual, incentivant la participació dels estudiants. Activitats d'aplicació de continguts.

Seminaris: Anàlisi de casos d'estudi. Lectura i comentari de texts. Treball en grups reduïts. Investigació

històrica i bibliogràfica. Posada en comú i sessions crítiques.

Xerrades de convidats externs que aportin visions actualitzades i innovadores dels continguts tractats a l'assignatura.

Visites a museus i institucions relacionades amb els continguts de l'assignatura

Avaluació

Normativa general d'avaluació

Per considerar superada una assignatura, caldrà que s'obtingui una qualificació mínima de 5,0. Una vegada superada l'assignatura, aquesta no podran ser objecte d'una nova avaluació.

La menció de matrícula d'honor es pot atorgar a l'alumnat que tingui una qualificació igual o superior a 9,0. El nombre de matrícules d'honor que s'atorgui no pot ser superior al cinc per cent de persones matriculades en una assignatura en el període acadèmic corresponent, excepte si el total de persones matriculades és inferior a vint, en el qual cas es pot atorgar una sola matrícula d'honor.

Es considerarà "No Avaluable" (NA) l'estudiant que no hagi lliurat totes les evidències d'aprenentatge o no hagi assistit al 80% de les classes sense haver justificat les absències. En cas d'absència justificada, l'estudiant s'ha de posar en contacte amb el professor en el moment de la reincorporació per determinar la recuperació de les activitats a les quals no hagi assistit.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Cada assignatura definirà l'ús d'eines d'IA generativa en les activitats avaluable segons un dels tres nivells següents: ús no permès; ús restringit a tasques concretes indicades pel professorat; o ús permès com a part del procés de treball, sempre que sigui declarat i justificat.

Quan la IA hagi intervingut de manera rellevant en una activitat avaluable, l'estudiant haurà de declarar quina eina ha utilitzat, amb quina finalitat, en quina fase del treball i quina revisió, selecció o transformació ha realitzat posteriorment.

Sistema avaluació continua

El sistema d'avaluació d'EINA i de la UAB és d'avaluació continuada, l'objectiu de la qual és que l'estudiant pugui conèixer el seu progrés acadèmic al llarg del seu procés formatiu per tal de permetre-li millorar-lo.

El procés d'avaluació continuada ha d'incloure un mínim de tres activitats avaluatives, de dues tipologies diferents, distribuïdes al llarg del curs, cap de les quals pot representar més del 50% de la qualificació final.

El sistema d'avaluació continuada es farà efectiu a través de les proves següents:

20% Participació a l'assignatura. Assistència i participació en debats. Activitats regulars, tant individuals com de grup, d'aplicació de coneixements. Pel caràcter d'aplicació pràctica i continuada al llarg de tot el semestre, aquesta prova no serà reavaluable.

PROVA 2/

50% Treball de recerca històrica i aplicació a través del disseny. Es podrà fer en grups de fins a 3 persones. Consta de dues parts: investigació i projecte. Prova reavaluable.

PROVA 3/

30% Prova escrita individual on s'avaluaran els coneixements adquirits de tot el temari. Prova reavaluable.

La nota final serà el resultat de la mitjana ponderada de les tres proves d'avaluació, havent d'haver obtingut almenys un 3 sobre 10 en totes les proves per poder fer la mitjana i per poder accedir a la reavaluació.

Procés de revisió

La revisió es pot sol·licitar al professorat i es farà segons el calendari lectiu.

Resultats d'aprenentatge de la matèria

Coneixements

Detallar els trets comuns i les especificitats de les disciplines del disseny a l'anàlisi crític dels diferents estils històrics o tendències actuals . (KT01)

Distingir les característiques i funcions de les diferents institucions presents a l'àmbit de la cultura del disseny i les indústries culturals . (KT06)

Habilitats

Aplicar conceptes bàsics d'història i teoria del disseny i analitzar de manera crítica objectes, discursos i pràctiques, a partir de fonts bibliogràfiques. (ST10)

Debatre críticament els cànons i els criteris d'avaluació establerts en la cultura del disseny, amb una atenció especial a la perspectiva de gènere. (ST12)

Competències

Elaborar un assaig a partir d'una pregunta fonamentada sobre la cultura del disseny, integrant la capacitat d'argumentació, d'estructuració de continguts i d'ús adequat de referències documentals. (CT06)

Resultats d'aprenentatge de la titulació

Coneixements

Respondre a qüestions globals en relació amb el camp de coneixement del disseny i l'art, de les indústries culturals, el seu entorn institucional i els agents que intervenen en aquests.

Referenciar correctament les fonts documentals, la bibliografia necessària i el coneixement de l'entorn patrimonial tant per a la projecció com per a l'anàlisi i crítica raonada del disseny i/o l'art.

Habilitats

Proposar solucions a problemes de disseny (o altres àmbits en els quals el disseny pugui aportar respostes) amb claredat i referint el vocabulari específic de l'àrea, així com les tècniques d'expressió i representació adequades.

Aplicar criteris i valors ètics i estètics a la pràctica del disseny, considerant les dimensions formals dels entorns i la seva diversitat.

Emetre judicis de valor respecte a projectes de disseny, interpretant les dades i justificant la seva anàlisi crítica sobre la base dels coneixements adquirits sobre la comunicació gràfica, els espais i els

objectes, així com als textos de referència..

Investigar amb esperit crític en l'àmbit del disseny i les seves disciplines afins, tenint en compte la innovació, l'experimentació i la constant renovació de les indústries culturals, així com els drets fonamentals i els valors democràtics i d'igualtat.

Sintetitzar coneixements de diverses fonts i procedències (estudis, treballs de camp, bibliografia, observacions directes o experiències de caràcter pràctic) ja siguin de l'àmbit del disseny com d'altres afins i/o auxiliars i disciplines afins pròpies de les indústries culturals.

Competències

Proposar solucions de disseny creatives, així com conscienciades, social i ambientalment sostenibles, en atenció als ODS.

Gestionar tasques relacionades amb el disseny de manera autònoma, planificant i organitzant els temps i els processos en el marc d'un encàrrec professional i/o acadèmic.

Aplicar el coneixement adquirit a la resolució de projectes de disseny i art amb una execució professional que tingui en consideració a la diversitat d'usuaris i/o receptors.

Elaborar informes professionals i acadèmics en relació amb l'àrea del disseny, les arts i les seves disciplines auxiliars.

Bibliografia i Recursos

Bibliografia general:

- Bürdek, Bernhard I. Disseny. Història, teoria i pràctica del disseny de producte. Getafe: Experimenta, 2019.
- Betsky, Aaron. Renny Ramakers. Re-Thinking Design. Zurich: Lars Müller Publishers, 2019.
- Campi, Isabel. La història i les teories historiogràfiques del disseny. Mèxic: Editorial Designio, 2013.
- Cols, Alex (ed.). Design i art. Londres i Cambridge: Whitechapel Gallery i The MIT Press, 2007.
- Easterling, Keller. Disseny del medi: saber com treballar el món. La Corunya: Bartlebooth, 2021.
- Foster, Hal. El retorn del que és real. L'avantguarda a finals de segle. Madrid: Akal, 2001.
- Frampton, Kenneth. Història crítica de l'arquitectura moderna. Barcelona: Gustavo Gili, 2009.
- Fuller, Javier. La idea de l'espai a l'arquitectura i l'art contemporanis, 1960-1989. Madrid: Editorial Akal, 2011.
- Marchán Fiz, Simón. De l'art objectual a l'art de concepte. Madrid: Akal, 2012.
- Midal, Alexandra. Design by accident. For New History of Design. Londres: Stenberg Press, 2019.
- Morteig, Enrico. Disseny des del 1850 fins a l'actualitat. Madrid: Eleita, 2009.
- Pibernat, Oriol (Ed.). Disseny i Franquisme. Dificultats i paradoxes de la modernització a Espanya. Barcelona: Experimenta Editorial, 2020.
- Sparke, Penny. Disseny i cultura. Una introducció. Des del 1900 fins a l'actualitat. Barcelona: Gustavo Gili, 2011.
- Torrent, Rosalía i Marín, Joan M. Història del disseny industrial. Madrid: Edicions Càtedra, 2022.
- Van Gerreway, Christophe. Triar arquitectura. Crítica, història i teoria des del Segle XIX. Barcelona: Pont Editors, 2022.
- VV.AA. Art des de 1900. Modernitat, antimodernitat, postmodernitat. Madrid: Akal, 2006.
- VV.AA. El disseny industrial a Espanya. Madrid: Edicions Càtedra, 2010.
- Wallis, Brian (ed.). L'art després de la modernitat. Nous plantejaments al voltant de la representació. Madrid: Akal, 2001.
- Weizman, Eyal. Arquitectura forense: violència al llinar de detectabilitat. La Corunya: Bartlebooth, 2020.

Recursos:

Centre d'Estudis i Documentació del MACBA:

<https://www.macba.cat/es/aprender-investigar/centro-estudios-documentacion>

Centre de Documentació del Museu del Disseny:

<https://ajuntament.barcelona.cat/museudeldisseny/es/centredoc>

Fundació Història del Disseny:
<https://historiadeldisseny.org/es/>

FAD: Foment de les Arts i del Disseny (associació sense ànim de lucre de professionals i empreses vinculades al disseny):
<https://www.fad.cat/es>

Revista Design Issues:
<https://direct.mit.edu/desi>

Revista Journal of Design History:
<https://academic.oup.com/jdh>

Revista Design Studies:
<https://www.sciencedirect.com/journal/design-studies/about/aims-and-scope>